

Ieder jaar sterven wereldwijd 17 miljoen mensen aan infectieziekten. Het overgrote deel van de slachtoffers valt in ontwikkelingslanden. Dit terwijl de meeste infectieziekten te voorkomen en behandelen zijn. Reden genoeg voor de Nijmeegse medische studievereniging SCORP om een debat te organiseren over de bestrijding van infectieziekten. Hiervoor hadden ze drie partijen uitgenodigd waarvan ze een bijdrage aan de oplossing verwachten: de politiek, de wetenschap en de farmaceutische industrie. Vanuit de politiek was Keklik Yücel aanwezig, woordvoester Medische Ethiek & Ontwikkelingssamenwerking van de PvdA in de Tweede Kamer. De farmaceutische industrie werd vertegenwoordigd door Kees van Schagen van het internationale farmacieconcern GlaxoSmithKline (GSK) te Zeist. Ten slotte zou Robert Sauerwein, hoogleraar Medische Parasitologie aan het UMC St. Radboud, de wetenschap vertegenwoordigen. Echter, door de sluiting van het Europese luchtruim vanwege de vulkanische stofwolk zat hij vast in de Verenigde Staten. Hij moest helaas verstek laten gaan.

De gespreksleider Rob Verhofstad begon het debat met de vraag wat nu precies het probleem is in de bestrijding van infectieziekten. Kees van Schagen maakte een onderscheid tussen behandelbare en onbehandelbare ziekten. “Voor de behandelbare ziekten geldt dat er vaak niet genoeg dokters zijn om een diagnose te stellen. De medische infrastructuur ontbreekt dus. Daarnaast is de distributieve infrastructuur vaak ontoereikend, en wordt bestrijding tegengewerkt door corrupte overheden. De onbehandelbare ziekten zijn een wetenschappelijk probleem”. Volgens Yücel klopte dit op zich wel, maar vergat Van Schagen wat betreft de onbehandelbare ziekten te stellen dat de farmaceutische industrie vaak geen investeringen doet in medicijnen voor ziekten waar alleen mensen in ontwikkelingslanden last van hebben. Van Schagen zegt hierop dat er inmiddels veel veranderd is in de sector, en in het bijzonder bij het bedrijf waarvoor hij werkt. GSK scoort in vergelijkend onderzoek hoog wat betreft maatschappelijke verantwoordelijkheid. Vanuit het publiek maakte een student de opmerking dat onvoldoende middelen voor een gezond en hygiënisch leven ook een belangrijke oorzaak is. Het ontbreken van sanitatie is hier een voorbeeld van. De sprekers waren het hier helemaal mee eens.

“Hoe gaan we dit probleem oplossen?” was de vervolgvraag van de gespreksleider, en “welke partij neemt welke verantwoordelijkheid?” Van Schagen was duidelijk over de rol van het bedrijf waarvoor hij werkt. “GSK is goed op weg. Het maakt bepaalde patenten openbaar voor Afrikaanse bedrijven, en deelt patenten op mogelijke medicijnen voor infectieziekten in een zogenaamde patentpool. Wat betreft de farmaceutische sector kan benchmarking ervoor zorgen dat andere bedrijven hier ook toe geprikkeld worden. Daarnaast heeft het klassieke businessmodel in de farmaceutische industrie al lang afgedaan. De Westerse markt is verzadigd en het mondiale economische zwaartepunt verschuift.” Vanuit de zaal werd de vraag gesteld of benchmarking wel een serieuze impact kan hebben. Als patiënt blijf je ten slotte afhankelijk van bepaalde medicijnen en heb je dus weinig keus. Daarnaast is de vraag of de patenten uit de patentenpool wel worden opgepakt, omdat het vaak om onrendabele medicijnen gaat. Volgens Van Schagen zijn de uitkomsten van deze eerste stappen onzeker, maar gebeurt er tenminste wat. Het is een ontdekkingstocht en die moet men niet in de kiem willen smoren, zoals sommige NGO's lijken te doen.

“En de politiek, wat gaat die bijdragen?” Keklik Yücel pleit er voor om via ontwikkelingssamenwerking te zorgen voor een betere medische en distributieve infrastructuur. “Helaas gaan de laatste tijd steeds meer stemmen op om te bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking, dit terwijl de economische crisis al een grote impact heeft op ontwikkelingslanden. De PvdA wil dit niet.” Daarnaast vindt ze het redelijk om fondsen toe te

kennen aan de farmaceutische industrie, als politiek en industrie de kosten en baten op een verantwoorde manier kunnen verdelen.

De gespreksleider vroeg zich af waarom de politiek andere partijen alleen een beetje prikkelt, maar niet zelf de leiding neemt. “Een Deltaplan voor de bestrijding van infectieziekten zit er niet in?” vraagt Rob Verhofstad zich af. Yücel is hier duidelijk over. “Als het WRR-rapport een ding heeft laten zien, is het dat er in de ontwikkelingsamenwerking ontkokert moet worden. Samenwerking heeft de toekomst”.